

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 284/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti Lawyers Partners, a. s., Prievozská 37, Bratislava, a sťažnosť obchodnej spoločnosti Lawyers Group, s. r. o., Prievozská 37, Bratislava, zastúpených advokátom doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., Advokátska kancelária Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, a advokátkou Mgr. Luciou Pavelkovou Chabadovou, Advokátska kancelária Chabadová, s. r. o., Pri starej prachárni 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 10 C 63/2010 z 24. apríla 2012, sp. zn. 16 C 162/2011 z 5. júna 2013, sp. zn. 8 C 126/2010 z 19. apríla 2013, sp. zn. 11 C 123/2010 z 26. februára 2014, uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 19 C 69/2012 z 18. februára 2013, postupom Okresného súdu Veľký Krtíš, ako aj uzneseniami Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 215/2012 z 26. júna 2013 a sp. zn. 6 Co 342/2013 z 23. augusta 2013 a takto

rozhodol:

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Lawyers Partners, a. s., a obchodnej spoločnosti Lawyers Group, s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 18778/2013, sp. zn. Rvp 18881/2013, sp. zn. Rvp 20841/2013, sp. zn. Rvp 1214/2014, sp. zn. Rvp 4746/2014, sp. zn. Rvp 4747/2014, sp. zn. Rvp 16874/2014 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 18778/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Lawyers Partners, a. s., a obchodnej spoločnosti Lawyers Group, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 11. júla 2013, 20. septembra 2013, 31. októbra 2013, 11. februára 2014, 24. apríla 2014 a 15. decembra 2014 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti Lawyers Partners, a. s., a obchodnej spoločnosti Lawyers Group, s. r. o. (ďalej aj „sťažovateľky“), vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 10 C 63/2010 z 24. apríla 2012, sp. zn. 16 C 162/2011 z 5. júna 2013, sp. zn. 8 C 126/2010 z 19. apríla 2013, sp. zn. 11 C 123/2010 z 26. februára 2014, uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 19 C 69/2012 z 18. februára 2013, postupom Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej spolu aj „okresné súdy“), ako aj uzneseniami Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 215/2012 z 26. júna 2013 a sp. zn. 6 Co 342/2013 z 23. augusta 2013 (ďalej spolu aj „napadnuté uznesenia“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľky sú v procesnom postavení žalobkýň v konaniach vedených okresnými súdmi, pričom žaloby smerujú proti Slovenskej republike

(ďalej len „žalovaná“), v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

3. Okresné sudy uložili sťažovateľkám uzneseniami povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v zmysle § 141a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) do 60 dní od nadobudnutia právoplatnosti uvedených uznesení.

4. Napadnutými uzneseniami okresného súdu boli konania o žalobe sťažovateľiek zastavené z dôvodu nesplnenia povinnosti zložiť preddavok na trovy konania. Proti niektorým z týchto napadnutých uznesení Okresného súdu Bratislava I (vo veciach sp. zn. Rvp 18778/2013 a sp. zn. Rvp 20841/2013) podali sťažovateľky odvolanie, ktoré odôvodnili tým, že napadnuté uznesenia súdu prvého stupňa spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci a takéto rozhodnutia navyše obmedzujú ich základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

5. Napadnutými uzneseniami krajského súdu boli napadnuté uznesenia okresných súdov potvrdené ako vecne správne.

6. Podľa názoru sťažovateľiek napadnuté uznesenia okresných súdov a napadnuté uznesenia krajského súdu z ústavného hľadiska neobstoja, pretože sú v rozpore s § 141a ods. 1 a 2 OSP, ďalej so zámerom zákonodarcu v súvislosti s uvedeným ustanovením, taktiež s § 4 ods. 1 písm. k) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) a napokon aj so zásadou rovnosti účastníkov konania. Výroky v napadnutých uzneseniach okresných súdov a v napadnutom uznesení krajského súdu sú podľa sťažovateľky založené na nesprávnom právnom posúdení veci, keďže okresné sudy aj krajský súd na zistený skutkový stav aplikovali síce správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretovali.

7. Podľa sťažovateľiek interpretácia § 141a ods. 1 OSP založená na premise, že súd je vždy povinný uložiť navrhovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania,

ak to navrhne odporca a ak je v konaní uplatňované právo na zaplatenie peňažnej sumy, pričom u navrhovateľa nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, je nesprávna.

8. Sťažovateľky v sťažnostiach okrem iného argumentujú tým, že «*Pri rozhodovaní súdu o návrhu odporcu na zloženie preddavku na trovy konania nie je totižto právne bezvýznamné, kto je odporcom. Ak je odporcom subjekt, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní..., je vylúčené, aby a) bola navrhovateľovi uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania; b) súd pre nesplnenie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania konanie zastavil. Bráni tomu ústavne súladná interpretácia ust. § 141a OSP.*

Podľa ust. § 141a ods. 1 veta štvrtá OSP cit.: „Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví.“ Platí teda, že súd môže pre nezloženie preddavku na trovy konania konanie zastaviť len vtedy, ak kumulatívne nastanú nasledovné právne skutočnosti:

- *navrhovateľ preddavok na trovy konania v súdom určenej lehote nezložil;*
- *odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil.*

Právne nie je možné, aby súd pre nezloženie preddavku na trovy konania konanie zastavil vtedy, ak:

- *navrhovateľ preddavok na trovy konania v súdom určenej lehote nezložil;*
- *odporca, ktorý nemá povinnosť zložiť preddavok, ho nezložil;*

a ani v prípade, že

- *navrhovateľ preddavok na trovy konania v súdom určenej lehote nezložil;*
- *odporca, ktorý nemá povinnosť zložiť preddavok, ho zložil.*

Právna úprava reflektuje vôľu zákonodarcu zachovávať zásady spravodlivého súdneho konania aj v prípade rozhodovania súdu o návrhu odporcu podaného podľa ust. § 141a OSP. Bolo by totižto porušením zásady rovnosti účastníkov konania, ak by súd legálne mohol na návrh vecne oslobodenej žalovanej strany, ktorá má evidentný záujem na tom, aby konanie pred súdom neprebiehalo, disproportionalne zatažiť žalobcu

povinnosťou uhradiť bez existencie racionálneho dôvodu vysokú finančnú sumu a previazať splnenie tejto povinnosti s udelením sankcie v podobe zastavenia konania. Obiter dictum, ak by žalovaný, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní (v okolnosti daného prípadu Slovenská republika) mohol svojím úkonom vytvoriť iracionálnu prekážku, ktorá by spôsobila zastavenie konania (t. j. podať bez odôvodnenia návrh na zloženie preddavku na trovy konania), a súd by o takom návrhu rozhodol uložením povinnosti preddavok zložiť, došlo by k porušeniu základného práva žalobcu na súdnu ochranu, osobitne práva na prístup k súdu, ktoré je jeho imanentnou súčasťou.

Súd môže uložiť žalobcovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania podľa ust. § 141a ods. 1 OSP len vtedy, ak o takejto povinnosti rozhoduje na návrh žalovaného, ktorý má, resp. v prípade pozitívneho rozhodnutia bude mať, povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v rovnakej výške ako žalobca. V prípade, ak návrh na zloženie preddavku podal žalovaný, ktorý nemá povinnosť, resp. v prípade pozitívneho rozhodnutia súdu nebude mať povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v rovnakej výške ako žalobca, pretože jeho majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní, musí súd takýto návrh zamietnuť a to s poukazom na ústavne súladnú interpretáciu ust. § 141a ods. 1 OSP a nie sankcionovať žalobcu zastavením konania.

Uloženie povinnosti žalobcovi zložiť preddavok na trovy konania tam, kde je žalovaný od takejto povinnosti vecne oslobodený, postráda akýkoľvek zmysel, pretože aj keď žalobca zatažený povinnosťou preddavok nezloží, konanie nemožno zastaviť...».

9. Sťažovateľky ďalej upozorňujú na to, že okresné sudy v bližšie nekonkretizovaných konaniach, ako aj Okresný súd Dolný Kubín (v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 53/2012) si túto jej argumentáciu osvojili v skutkovo a právne podobných konaniach, v ktorých vystupujú tí istí účastníci a kde sa rozhodovalo o totožných návrhoch žalovanej na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania. V týchto prípadoch ale podľa sťažovateľiek bol návrh žalovanej na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania zamietnutý.

10. Sťažovateľky taktiež zdôrazňujú, že sú v konaní vecne oslobodené od súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 1 písm. k) zákona o súdnych poplatkoch. Vecné oslobodenie od súdnych poplatkov sa vzťahuje na celé konanie, a preto nie je dôvod, aby boli posudzované z pohľadu splnenia predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov. Tam, kde zákon presne ustanoví, že navrhovateľ je oslobodený od súdneho poplatku v konaní, v ktorom sa domáha náhrady škody v súvislosti s nesprávnym úradným postupom, je „bizarne“, aby mu zároveň ustanovil povinnosť zložiť preddavok na trovy konania bez toho, aby takúto povinnosť mala aj žalovaná.

11. Sťažovateľky ďalej namietajú, že okresné sudy aj krajský súd ignorovali formálnu podmienku § 141a ods. 1 OSP, podľa ktorej možno rozhodovať o uložení povinnosti zložiť preddavok len vtedy, ak sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, ako aj pravidlo obsiahnuté v § 141a ods. 2 OSP, podľa ktorého výška preddavku je 5 % z peňažnej sumy uplatňovanej navrhovateľom, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. V posudzovaných prípadoch je zjavné, že sťažovateľkami uplatňovaná istina neprevyšuje 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu a požadovaná suma preddavku prevyšuje 5 % uplatňovanej istiny.

12. Napokon sťažovateľky zdôrazňujú, že návrh žalovanej neobsahoval žiadne odôvodnenie účelu, na ktorý by mal byť zložený preddavok použitý. Okresné sudy ani krajský súd sa účelnosťou a dôvodmi vôbec nezaoberali. Pritom je zrejmé, že zloženie tak enormne vysokej sumy nemôže slúžiť racionálnemu cieľu. V tomto type konania objektívne nemôžu vzniknúť také trovy, ktoré by mali byť kryté takou vysokou sumou preddavku. Účel návrhu je preto podľa sťažovateľiek viac než zrejmý; ide o to, aby boli postavené do bezvýhodiskovej situácie tak, aby rezignovali na uplatňovanie svojich legitímnych práv a prestali žiadať od žalovanej náhradu škody a nemajetkovej ujmy.

13. V súvislosti s rozhodovacou činnosťou ústavného súdu sťažovateľky poukazujú na vec vedenú pod sp. zn. I. ÚS 112/2012, v rámci ktorej sťažovateľ namietal porušenie

svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že Okresný súd Poprad mu svojím uznesením uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v sume 792 850 eur. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 7. marca 2012 prijal sťažnosť na ďalšie konanie, zároveň odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia Okresného súdu Poprad a neskôr „*nálezom zo dňa 6. júna 2012 sp. zn.: I. ÚS 112/2012-30 rozhodol, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru... bolo porušené postupom a uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 13 C 270/08-938 z 9. januára 2012, t. j. vydaním uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy súdneho konania*“.

14. Sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnostiach rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými uzneseniami okresných súdov a napadnutými uzneseniami krajského súdu, zruší napadnuté uznesenia okresných súdov a napadnuté uznesenia krajského súdu a vec vráti okresným súdom na ďalšie konanie. Požadujú tiež priznanie finančného zadosťučinenia, ako aj úhradu trov konania.

II.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

16. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

17. S prihliadnutím na obsah sťažností uvedených vo výrokovej časti tohto uznesenia a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť týchto sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľiek a všeobecných súdov, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, uplatniac citované právne normy, tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

III.

K namietanému porušeniu ústavných práv postupom Okresného súdu Veľký Krtíš

18. Sťažovateľky v petite sťažností navrhli, aby ústavný súd vyslovil porušenie ich ústavných práv postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v bližšie nešpecifikovaných a neoznačených konaniach.

19. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľky v petite sťažností neuviedli, v rámci ktorého konania vedeného Okresným súdom Veľký Krtíš malo dôjsť k porušeniu ich ústavných práv.

20. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosti tak v tejto časti neobsahujú zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 20 ods. 1, ako aj § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde.

21. Na základe už uvedených záverov ústavný súd sťažnosti sťažovateľiek v časti návrhu na vyslovenie porušenia ich ústavných práv postupom Okresného súdu Veľký Krtíš odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

K namietanému porušeniu ústavných práv napadnutými uzneseniami Okresného súdu Bratislava I a Okresného súdu Nitra

22. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („*ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

23. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc

všeobecných súdov (porov. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

24. Sťažovateľky sťažnosťami broja proti napadnutým uzneseniam okresných súdov. Proti napadnutým uzneseniam okresných súdov boli sťažovateľky oprávnené podať odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľiek v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

25. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v častiach smerujúcich proti napadnutým uzneseniam Okresného súdu Bratislava I a Okresného súdu Nitra odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu ústavných práv napadnutými uzneseniami krajského súdu

26. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

27. Z listín tvoriacich prílohu sťažnosti, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, je zrejmé, že krajský súd napadnutými uzneseniami potvrdil ako vecne správne napadnuté uznesenia okresných súdov, ktorými bolo konanie zastavené z dôvodu, že sťažovateľky nezložili preddavok na trovy konania. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutých uznesení okresného súdu a poukazujúc na znenie § 141a OSP, uviedol, že toto ustanovenie upravuje zákonné podmienky, za ktorých je súd povinný uložiť povinnosť (a nie možnosť) zložiť preddavok na trovy konania.

28. V konečnom dôsledku to podľa názoru sťažovateľiek znamená, že všeobecné súdy odmietli poskytnúť ochranu ich základnému právu na súdnu ochranu. Aj samotné sťažovateľky v sťažnostiach proti napadnutým uzneseniam okresných súdov a napadnutým uzneseniam krajského súdu uvádzajú, že účelom postupu uvedených súdov bolo dosiahnuť, aby sťažovateľky rezignovali na uplatňovanie svojich legitímnych práv, a aj tým im všeobecné súdy odňali možnosť konať pred súdom.

29. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne (napr. III. ÚS 342/2013) poukazuje na záver, že odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky, ak záver súdu o tejto otázke nie je správny a konanie v skutočnosti nedostatkom podmienky konania netrpí.

30. Ústavný súd taktiež poukazuje na svoju rozhodovaciu činnosť (napr. II. ÚS 433/2013, IV. ÚS 112/2013, IV. ÚS 167/2014), podľa ktorej na rozdiel od uznesenia

o povinnosti zložiť preddavok v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety OSP proti uzneseniu o zastavení konania je prípustné odvolanie a vo vzťahu proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu prichádza do úvahy aj podanie dovolania, a to s prihliadnutím na dôvod uvedený § 237 písm. f) OSP. V rámci dovolacieho konania by sťažovateľky mali možnosť uplatňovať všetky tie zásadné námietky, ktoré sú obsahom sťažností podaných ústavnému súdu.

31. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 237 písm. f) OSP. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

32. Sťažovateľky však v danej veci v sťažnosti neuvádzajú, či dovolanie v tejto veci podali, pričom nič neindikuje, že by uvedený právny prostriedok nápravy sťažovateľky využili. Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že sťažovateľky nevyčerпали mimoriadny opravný prostriedok, ktorý im zákon na ochranu ich práv účinne poskytoval a na ktorého použitie boli oprávnené v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, čo zakladá neprípustnosť ich sťažností. Sťažovateľky ani len netvrdili (a tým menej preukazovali), že dovolanie nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Zo strany ústavného súdu preto neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

33. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosti sťažovateľiek pri ich predbežnom prerokovaní v časti namietaného porušenia ich ústavných práv napadnutými uzneseniami krajského súdu podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustné.

34. Nad rámec uvedeného považoval ústavný súd za potrebné vyjadriť sa k námietke nekonzistentnosti jeho rozhodovacej činnosti v obdobných či rovnakých prípadoch, pričom podľa sťažovateľiek s prihliadnutím na nález sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012 sa ústavný súd v podobnej veci iného sťažovateľa sťažnosťou meritórne zaoberal, sťažnosť prijal na ďalšie konanie, odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia, a dokonca konštatoval porušenie základných práv sťažovateľa. V súvislosti s uvedeným ústavný súd síce dáva za pravdu sťažovateľkám, že v obdobnej právnej veci nálezom sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012 vyslovil porušenie práv podľa ústavy a dohovoru, ku ktorým malo dôjsť uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 13 C 270/08-938 z 9. januára 2012, ktorým bola účastníkovi konania uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, avšak zároveň dodáva, že s prihliadnutím na ďalšiu rozhodovaciu činnosť ústavného súdu išlo o ojedinelý (menšinový) názor jedného zo senátov ústavného súdu, ktorého ojedinelosť preukazujú aj ďalšie uznesenia toho istého senátu (I. ÚS), ktorý v obdobných veciach (nie vo veci sťažovateľiek, pozn.), napr. uzneseniami sp. zn. I. ÚS 440/2012 z 3. októbra 2012, sp. zn. I. ÚS 182/2013 z 27. marca 2013 a sp. zn. I. ÚS 78/2014 z 5. marca 2014 (teda po vydaní nálezom sp. zn. I. ÚS 112/2012) sťažnosť meritórne neposudzoval, ale ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (rovnako napr. II. ÚS 396/2013, II. ÚS 141/2013, III. ÚS 42/2013, III. ÚS 478/2013, IV. ÚS 110/2013).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2015